

SPOTKANIA NAUKOWE

Tematyka paleolimnologiczna na XXI Zjeździe Hydrobiologów Polskich

Grzegorz Kowalewski

Zakład Biogeografii i Paleoekologii, Inst. Geokologii i Geoinformacji UAM, Poznań

XXI Zjazd Hydrobiologów Polskich, przebiegający pod hasłem: „21 wiek – czy zabraknie nam czystej wody?” odbył się w dniach 8-11 września 2008 roku w Lublinie. Organizatorami konferencji były: Katedry Ekologii oraz Hydrobiologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Katedra Botaniki i Hydrobiologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Polskie Towarzystwo Hydrobiologiczne, Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie – Komisja Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego. Konferencja odbywała się w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Wygłoszono 83 referaty, nie licząc specjalnej sesji darwinowskiej oraz zaprezentowano 75 posterów.

Podobnie jak trzy lata wcześniej (por. Szeroczyńska 2007) organizatorzy zaplanowali akcenty paleolimnologiczne. Już w karcie zgłoszenia na konferencję paleolimnologia była jedną z 26 pozycji do wyboru w zakresie problematyki wystąpień. Drobiazgowość wydziałów pozostałych 25 subdyscyplin hydrobiologicznych nieco przetrzącała ogólne, a jakże nośne hasło „paleolimnologia”.

W trakcie konferencji problematyka paleolimnologiczna awansowała do rangi jednej z ośmiu sesji, na którą przeznaczono 2 h 15 min, w tym 30 min wykładu plenarnego prof. UAM dr hab. Krystyny Mileckiej pt. „Metody badań paleolimnologicznych – zastosowania i możliwości”. Po wykładzie plenarnym przedstawiono 7 referatów, raczej zdominowanych przez analizy wioślarkowe (4,5/7).

- Milena Obremska, Dominik Pawłowski – Paleoekologia torfowiska Ner-Zawada (Polska Środkowa)
- Izabela Krajewska – Rekonstrukcja początkowego stadium rozwoju Jeziora Łukie na podstawie analizy wioślarek

- Edyta Zawisza, Krystyna Szeroczyńska – Rozwoj jezior położonych w rejonach polarnych na podstawie subfosyl-nych Cladocera - wstępne wyniki
- Krystyna Szeroczyńska, Edyta Zawisza – Wczesny holo-cen: zapis chłodnego epizodu w osadach jezior na podsta-wie analizy szczątków wioślarek (Cladocera)
- Magdalena Suchora – Fazy rozwoju jeziora Słonego (Pa-gory Chełmskie) w świetle analizy fosylnej fauny Clado-cera
- Grzegorz Kowalewski – Analiza makroszczątkowa w ba-daniach paleolimnologicznych.
- Ryszard Dobrowolski, Krystyna Bałaga, Jan Rodzik, Luc-jan Gazda – Osady dennie jeziora Moszne w Poleskim Parku Narodowym w świetle badań geologicznych, geofi-zycznych i paleobotanicznych.

W nurcie badań paleolimnologicznych znalazł się tak-że referat pt. Ślad sinicowych zakwitów w rdzeniach osadów dennych jezior, autorstwa Barbary Pawlik-Skowrońskiej, Ry-szarda Kornijowa i Jacek Pirszela, wygłoszony na sesji „Eko-toksykologia wód”.

Wspomnieć należy również dwa plakaty poświęcone tematyce paleolimnologicznej.

- Anna Halkiewicz – Subfosylne szczątki Chironomidae w gradiencie troficznym pięciu płytkich jezior poleskich.
- Dominik Pawłowski, Mateusz Płóciennik – Rekonstruk-cje warunków środowiskowych torfowiska Żabieniec w oparciu o Cladocera i Chironomidae – komplementar-ność analiz.

Sesja paleolimnologiczna nie cieszyła się większym zainteresowaniem hydrobiologów, a ilość słuchaczy wzrosła od 19 (wliczając 8 referujących) na początku sesji plenarnej do dwudziestu kilku pod koniec. Kontrastowała z tym nieco wielkość sali, bowiem sesja ta odbywała się w Centrum Kongresowym, mogącym pomieścić 550 osób oraz liczba zare-jestrowanych uczestników konferencji, sięgająca ponad 300 osób. Sesję sprawnie prowadził dr Andrzej Kownacki.

Przyczyny niskiej liczebności są, co najmniej, dwie. Jednocześnie z sesją paleolimnologiczną odbywały się dwie inne, co z pewnością rodziło u wielu osób dylematy dokąd iść, kogo słuchać? Ponieważ tak przebiegały wszystkie czwart-kowe sesje, dylematów było niemało. Może jednak lepiej w przyszłości ograniczyć się do, co najwyżej, dwóch równole-głych sesji. Drugą przyczyną było z pewnością permanentne niedospanie uczestników☹, bowiem organizatorzy raczyli nas znakomicie zorganizowanymi imprezami każdego wie-czoru, a nie kończyły się one bynajmniej późnym wieczorem. Pierwszego dnia bawiliśmy się przy przy ognisku w Muzeum Wsi Lubelskiej na Sławinku, a kolację urozmaicały występy regionalnego zespołu pieśni i tańca. Dzień drugi zakończył się uroczystym bankietem, trzeci natomiast pożegnalną ko-lacją „Przy fontannie”, w hallu Centrum Kongresowego UP.

Cała konferencja była zorganizowana bardzo sta-rannie i przebiegała sprawnie. Szczególnie interesujące były dwa panele dyskusyjne (którym nie towarzyszyły inne sesje!)

Uczestnicy z UAM w Poznaniu: (od lewej) autor, Krystyna Milecka, Milena Obremska, Dominik Pawłowski

poświęcone problemom jakości wody (I) i zbiornikom zaporowym (II). Zjazd zakończyły sesje terenowe (do wyboru) do (A) Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, (B) na Roztocze i (C) spływ kajakowy rzeką Wieprz.

Na koniec refleksja. Tematyka paleolimnologiczna nie jest obca hydrobiologom. Obecna była na poprzedniej konferencji hydrobiologicznej (Szeroczyńska 2007), a wszak to również hydrobiolodzy współorganizowali I Krajową Konferencję Paleolimnologiczną we Włocławku w 1974 roku i II Międzynarodową Konferencję Paleolimnologiczną w Mikołajkach w 1976 roku (Kowalewski 2007). Choć nie da się ukryć zarazem, że na owych konferencjach przeważała tematyka paleogeograficzna (por. Kondracki 1975). Czy zatem perspektywa „paleo“ niewiele daje (neo)limnologii? Czy (neo)limnologia ma niewiele do powiedzenia paleolimnologii? W obu przypadkach odpowiedź brzmi: nie. I rodzi zarazem pytanie, kiedy obie dziedziny zaczną się mocniej wzajemnie inspirować. Nie nastąpi to z pewnością bez budowy NEO-PALEO ZESPOŁÓW BADAWCZYCH, budujących przestrzeń wzajemnej inspiracji, o czym pisałem w poprzednim numerze Studia Limnologica.

I druga refleksja – jakie dziedziny i metody badań paleolimnologii warto prezentować na zjazdach hydrobiologów? Bo że nie wszystkie, to oczywiste, by wymienić choćby geofizyczne metody badań osadów. Ale, zgodnie z zasadą aktualizmu geologicznego, znajomość hydrobiologii jest przecież niezbędna w jakiegokolwiek analizie paleolimnologicznej w zakresie badań paleobotanicznych i paleozoologicznych, przynajmniej w części dotyczącej funkcjonowania ekosystemów jeziornych. Z drugiej zaś strony, (neo)limnologia operuje bardzo krótką, jak na procesy przyrodnicze, skalą czasu

i sądę, że w tym zakresie paleolimnologia jest w stanie zaoferować (neo)limnologii najwięcej. Ale to wszystko tematy do rozważań na całą książkę, a nie na krótkie, tematycznie ograniczone, sprawozdanie z konferencji.

Streszenia konferencji oraz bogaty zestaw fotografii prezentujący przebieg zjazdu znaleźć można na stronach internetowych <http://www.pthlub.up.lublin.pl/21zjazd/>.

Literatura

- Kondracki J. 1975. Sympozjum paleolimnologiczne. *Przeł. Geogr.* XLVII, 1: 219-220.
- Kowalewski G. 2007. Badania paleolimnologiczne w Polsce przez pryzmat konferencji paleolimnologicznych. *Stud. Lim. et Tel.* 1/1: 106-108.
- Szeroczyńska K. 2007. XX Zjazd Hydrobiologów Polskich (Toruń, 5-8 września 2006 r.). *Stud. Lim. et Tel.* 1/1: 105.

Autorzy pierwszego wystąpienia na pamiątkowym zdjęciu